

Omzetting European Accessibility Act

1. Inleiding

De Europese richtlijn inzake de toegankelijkheid van goederen en diensten moet in Belgisch recht worden omgezet vòòr 27 juni 2022. Het gaat om een richtlijn die een minimale harmonisatie van de toegankelijkheid van goederen en diensten in de Europese Unie mogelijk maakt.

De Belgische Staat en de deelgebieden zien bijgevolg een grote kans om verder te gaan dan de minimumnormen die door de EU worden opgelegd en om concrete maatregelen te implementeren om ambitieuzere doelstellingen te bereiken om te voldoen aan de doelstellingen van de verschillende Belgische en internationale normen waartoe België zich heeft verbonden:

- het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Art. 9),
- de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG),
- het herstelplan met zijn sociale en inclusieve focus,
- de Belgische antidiscriminatiwet,
- de richtlijn betreffende overheidsopdrachten (2014/24/EU artikel 42),
- de grondwet (art. 22 ter),
- de regeerakkoord bevat 4 assen: solidariteit, drempelloos land, gelijkheidsland, non-discriminatie
- het interfederaal gehandicaptenplan 2021-2030 met een sterke nadruk op toegankelijkheid
- de *Handistreaming*

2. Toepassingsgebieden

Openbaar vervoer

De definities van de vervoersdiensten voor passagiers moeten worden uitgebreid tot de regionale, stedelijke en voorstedelijke vervoersdiensten en voertuigen (art. 3.31-3.36), aangezien zij enkel betrekking hebben op langeafstandsverplaatsingen (weinig zin in België). Het toepassingsgebied moet derhalve worden uitgebreid tot alle infrastructuur en vervoersdiensten, met inbegrip van die welke betrekking hebben op het stedelijk, voorstedelijk en regionaal vervoer en op voertuigen voor openbaar vervoer.

Onder meer de verplichting om visuele en auditieve reizigersinformatie in het rollend materieel te verstrekken zou kunnen worden toegevoegd.

Bebouwde omgeving

Zowel voor de bankdiensten als voor het openbaar vervoer moet ook rekening worden gehouden met de bebouwde omgeving. Een toegankelijke ticketverdelers

of ticketautomaat zal voor veel personen met een handicap nutteloos zijn als zij het (trein)station of het bankkantoor niet kunnen betreden omdat het ontoegankelijk is!

Het waarborgen van gelijke toegang tot de bebouwde omgeving is ook een wettelijke verplichting voor de lidstaten krachtens artikel 9 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Het is van essentieel belang een grootschalig project aan te vatten om de voor het publiek open gebouwen toegankelijk te maken, te beginnen met de gebouwen die betrokken zijn bij de diensten die in het kader van deze richtlijn zijn opgenomen (bankwezen, vervoer, ...).

Bankdiensten

De toegankelijkheid van de bankdiensten moet worden uitgebreid om personen met een handicap in staat te stellen in de financiële sector te werken en om de invoering van de toegankelijkheid voor de bankdiensten te vergemakkelijken. Thans beperkt de richtlijn het soort bankdiensten die voor de consument toegankelijk en inclusief moeten zijn. België moet verder gaan.

De ontoegankelijkheid van de bankdiensten die ertoe leidt dat personen met een handicap niet in de banksector kunnen werken, is een schending van richtlijn 2000/78/EG van de Raad tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep.

Nationale noodnummers

De Richtlijn heeft geen betrekking op het beantwoorden van oproepen van de nationale noodnummers. De toegankelijkheidsvereisten voor het beantwoorden van het unieke Europese noodnummer "112" (bijlage I, afdeling V) moeten worden toegepast op het beantwoorden van oproepen naar nationale noodnummers.

Toeristische diensten

In het kader van deze omzetting kan de toegankelijkheid van toeristische diensten (attracties, accommodaties, enz.) worden opgelegd om België aantrekkelijker te maken voor alle bezoekers/toeristen, met inbegrip van personen met een beperkte mobiliteit, ouderen, enz. Zij vormen een belangrijke bron van potentiële toeristen.

Micro-ondernemingen

Er wordt ook een vrijstelling toegekend voor micro-ondernemingen die diensten verlenen. Het gaat daar om een belangrijke beperking, aangezien de micro-ondernemingen de meeste niet-financiële diensten in de EU verlenen.

De uitsluiting van micro-ondernemingen die diensten verlenen van de toegankelijkheidsvereiste vastgelegd door de Richtlijn zal de meerderheid van de dienstverleners in staat stellen miljoenen potentiële klanten van hun diensten te blijven uitsluiten wegens een gebrek aan toegankelijkheid.

Dat is onder meer het geval voor sommige commerciële micro-ondernemingen. Met de gezondheidscrisis worden steeds meer online verkoopsites en applicaties gebruikt door kleine handelaars. Door hun omvang vallen zij onder de radar van de richtlijn, ook al zijn het "nieuwe" diensten die, vanaf nu, zo moeten worden ontworpen dat zij volledig toegankelijk zijn.

Bovendien biedt de Richtlijn hen ook enige flexibiliteit voor het geval de toepassing van de toegankelijkheid voor hen een onevenredige last zou betekenen (zie hieronder). Bijgevolg zouden de micro-ondernemingen ook onder de omzetting in Belgisch recht moeten vallen.

Het zou interessanter zijn deze maatregelen aan iedereen op te leggen en advies en instrumenten aan te reiken om micro-ondernemingen te helpen aan de richtlijn te voldoen, met de medewerking van deskundigen op het gebied van toegankelijkheid.

3. Onevenredige last

In zijn General Comment nr. 2 (2014) over toegankelijkheid is het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap het niet eens met het begrip van onevenredige last in verband met toegankelijkheid. Hij merkt het volgende op: "de verplichting om de toegankelijkheid in te voeren is onvoorwaardelijk".

In andere EU-wetgevingen inzake de interne markt is een dergelijke vrijstelling niet gebruikelijk.

Bij de omzetting dient België dit artikel dan ook ofwel volledig te schappen, ofwel zeer zorgvuldig en nauwkeurig de redenen te omschrijven op grond waarvan vrijstellingen kunnen worden verleend, overeenkomstig bijlage VI van de Richtlijn.

4. Uitvoeringstermijnen

De bepalingen betreffende de termijn voor de omzetting en de toepassing van de richtlijn zijn zeer ingewikkeld (artikel 31) en, voor bepaalde producten en diensten, onevenredig lang (artikel 32). Voorbeeld: volgens de tekst mag het unieke Europese noodnummer tot in 2027 ontoegankelijk blijven, en mogen de automaten voor vervoerstickets tot 20 jaar na hun ingebruikname ontoegankelijk blijven.

Wij verzoeken om duidelijke plannen met kortere tijdschema's en termijnen voor de uitvoering van de vereisten inzake de toegankelijkheid tot noodcommunicatie.

Het lijkt ons immers niet relevant zulke lange termijnen toe te staan.

Ten slotte is het voor ons absoluut noodzakelijk dat de nieuwe aankopen, tussen nu en 2025, nu reeds voldoen aan de toegankelijkheidsnormen die in de richtlijn zijn voorzien, aangezien zij nog zeer lang na hun ingebruikname (20 jaar) in gebruik zouden kunnen blijven, wat onaanvaardbaar zou zijn voor nieuwe apparatuur.

5. Informatie en uitvoering

Het is van groot belang dat de maatregelen waarin de nieuwe wetteksten ter omzetting van de richtlijn voorzien ruim onder de betrokken sectoren worden verspreid. We zien duidelijk een gebrek aan kennis van de wettelijke verplichtingen met betrekking tot de digitale toegankelijkheid bijvoorbeeld.

Wij vragen ook het volgende:

- Een plan om te waarborgen dat personen met een handicap en de organisatie die hen vertegenwoordigen toegang hebben tot de rechter of het bevoegde bestuursorgaan
- Maatregelen om de ontoegankelijkheid, de hoge financiële lasten en de lange gerechtelijke procedures te verlichten
- Maatregelen die ervoor zorgen dat personen met een handicap ook collectief gerechtelijke stappen kunnen ondernemen in geval van overtredingen van de wet door overheidsinstanties.

Contact : Mathieu Angelo – ma@cawab.be